www.mpboardonline.com

ANNUAL EXAMINATION 2015-16

SUB: Sanskrit

Class : VII

Time : 3 Hrs. **MM: 100**

प्र.1 एकपदेन उत्तरं लिखत– **5**

क. द्वारका कस्मिन् राज्ये अस्ति?

ख. केन कार्याणि सिध्यन्ति?

ग. देशः कस्य तुल्यः अस्ति?

घ. साधोः शक्तिः किमर्थ भवति?

ड. दुर्गावत्याः विवाहः केन सह जातः?

प्र.2 अधोलिखित प्रश्नानाम् उत्तराणि एकवाक्येन लिखत। **10**

क. महर्षिः पाराशरः वनस्पतीनां किं कृतवान्?

ख. सेनायाः त्रिविधप्रकाराः के सन्ति?

ग. योगेन किं स्वस्थं भवति?

घ. तिलकं किम् अधोषयत्?

ड. सिक्खानां पच्च बाह्यचिह्नि कानि?

प्र.3 शुद्धवाक्यानां समक्षं 'आम्' अशुद्धवाक्यानां समक्षं 'न' इति लिखत– **5**

क. संसर्गजाः दोषगुणाः न भवन्ति।

ख. दुर्गावती मालवक्षेत्रे राज्यम् अकरोत्।

ग. पतंजलिः धनुर्वेदम् अरचयत्।

घ. बालचराः देशसेवा कुर्वन्ति।

ड. साधोः धनं दानाय भवति।

प्र.4 उचित विकल्पेन वाक्यानि पूरयत– **5**

क. परोपकारः ....अस्ति। (पुण्याय/पापाय/धर्माय)

www.mpboardonline.com

ख. दुर्गावती यशः शरीरेण अद्यापि ....थे। (जीवन्ति/अजीवत्/जीवति)

ग. पतंजलिः आयुर्वेदं .... अरचयत्। (शरीराय/मनसे/वाण्यै)

घ. महर्षिः कणादः ....जनकः। (परमाणुदादस्य/योगस्य/शल्यक्रियायाः)

ड. स्थलसेना ....देशरक्षणं करोति। (आकाशमार्गात्/ स्थलात्/जलमार्गात्)

प्र.5 उचितं मेलनं कुरूत। **5**

क.	वन्दे मातरम्	'जन–गण–मन'
ख.	अपदं दूरयानच	त्रयः सिहाः
ग.	राष्ट्रमुद्रायाम्	पत्रम्
घ.	मयूरः	नयनम्
ड.	न तस्यादिः न तस्यान्तः	राष्ट्रीय पक्षी
च.	राष्ट्रगानम्	बङ्किमचन्द्रः चटोपाध्यायः

प्र.6 समुचितं चित्वा लिखत। **5**

क. बदरीनाथमस्ति।

1. गुजरात राज्ये 2. उड़ीसा राज्ये
3. कर्नाटक राज्ये 4. उत्तरा खण्ड राज्ये

ख. सिंहः पीड़ितः आसीत्।

1. पिपासया 2. क्षुधया 3. ज्वरेण 4. शत्रुणा

ग. अपदं दूरगामी अस्ति।

1. पत्रम् 2. पक्षी 3. पशु 4. मनुष्यः

घ. पृथिव्याः उपग्रहः अस्ति।

1. बुधः 2. शनिः 3. चन्द्रः 4. शुक्रः

ड. लोकमान्यतिलेकेन आरब्धः उत्सवः अस्ति।

1. दीपोत्सवः 2. होलिकोत्सवः
3. गणेशोत्सवः 4. स्वतंत्रता दिवसोत्सवः

www.mpboardonline.com

www.mpboardonline.com

प्र.7 अधोलिखितगद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत। **10**

एकस्मिन् पर्वते दुर्मुखः नाम महौजस्वी सिंहः वसति स्म। सः च सदैवः बहूनां पशूवां वधं करोति स्म। एकदा सर्वे पशवः सिंहस्य समीपम् अगच्छन् अवदन् च मृगेन्द्र। त्वं सदैव पशूनां वधं कथं करोषि? प्रसीद वयं स्वयं तव भोजनाय प्रतिदिनम् एकैक पशु प्रेषयिष्यामः।

1. पर्वते किं नाम सिंहः प्रतिवसति स्मः?
2. सः कैषां वधं करोति स्म?
3. के सिंहस्य समीपम् अगच्छन्?
4. वयं प्रतिदिनं किं प्रेषयिष्यामः?

अथवा

योगेन शरीरं चित्तम् अपि स्वस्थं भवति। ''शरीरमाघं खलु धर्मसाधनम्'' इति प्रसिद्धं वचनम्। स्वस्थे शरीरे अध्ययन् सुकुर भवति। तेन चित्तस्य एकाग्रता भवति। कार्ये कौशलं जायते। योगस्य अभ्यासेन अनेके लाभाः सम्भवन्ति।

1. शरीरं चित्तं च केन स्वस्थं भवति?
2. धर्मस्य आधं 'साधनं किम् अस्ति?
3. स्वस्थे शरीरें किं सुकरं भवति?
4. कार्ये कि जायते?

प्र.8 अधोलिखितपद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत। **10**

माता शत्रुः पिता वैरी, येन बालो न पाठितः।

न शोभते सभामध्ये, हंसमध्ये बको यथा।।

1. यथा बालो न पाठितः सा माता कीदृशी?
2. येन बालो न पाठितः सः पिता कीदृशः?
3. यः न पठितवान् सः कुत्र न शोभते?
4. यः न पठितवान् सः कथं न शोभते?

www.mpboardonline.com

www.mpboardonline.com

अथवा

परमेको गुणी पुत्रो न च मूर्ख–शतान्यापि।

एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति, न च तारागणा अपि।।

1. कः पुत्रः वरम् अस्ति?

2. कति मूर्खपुत्राः न वराणि?

3. कः तमो हन्ति?

5. के तमो न ध्नन्ति?

प्र.9 अ. पाठ्यपुस्तकात् कण्ठस्थीकृतम् एकं सुभाषितश्लोकं लिखत यः अस्मिन् प्रश्नपत्रे नास्ति। 5

ब. श्लोकपूर्ति कुरूत– 5

जलबिन्दुं ....क्रमशः ....घटः।

स ....सर्वविधनां ....च धनस्य च।।

स. पाठ्यपुस्तकात् कण्ठस्थीकृताम् पंच सूक्तिं लिखत। 5

प्र.10 अ. अधोलिखितेषु शब्दयोः रूपाणि त्रिषु वचनेषु लिखत। 2

1. 'हरि' – पंचमी विभक्ति 2. 'भानु' – चतुर्थी विभक्ति

ब. अधोलिखितेषु धातुरूपाणि निर्देशानुसारं त्रिषु वचनेषु लिखत् 2

1. पठ् – लोड्लकारः (आज्ञार्थकः) उत्तम पुरुषः

2. गम् – (गच्छ) विधिलिड्लकारः प्रथम पुरुषः

स. अधोलिखितेषु समानार्थकशब्दानां लिखत। 4

1. दुलर्भम् 2. उन्मूलनम् 3. पीडा 4. तमः

द. अधोलिखितेषु विलोमपदानि लिखत। 4

1. पुरूषः 2. विद्या 3. धर्मः 4. पुण्यम्

प्र.11 स्वस्थ प्राचार्यस्य कृते दिवससत्रयस्य अवकाश–प्रार्थना– पक्षं संस्कृते लिखत। 8

प्र.12 अधोलिखितेषु एकं विषयं संस्कृते निबधं लिखत। 10

1. विद्यालयः 2. उद्यानम् 3. पुस्तकम्

www.mpboardonline.com